

Internetconsultatie Archiefwet 2021

Hierna enkele opmerkingen over de tekstdelen die ik globaal heb kunnen doornemen: Voorstel van wet (dus blz. 1 t/m blz. 13), en Bijlage ter informatie.

Voorstel van wet

Artikel 1.2, tweede lid

Ontbreekt aan de opsomming een onderdeel m.b.t. het beheer van niet-overgebrachte documenten?

Artikel 2.1, 2.2, 2.3, 2.4 en 2.5

Wie verantwoordelijk overheidsorgaan is voor en na overbrenging kan duidelijker. Het lijkt nu of alle verantwoordelijke overheidsorganen voor niet-overgebrachte én overgebrachte documenten verantwoordelijk overheidsorgaan zijn. Maar dit is alleen zo in artikel 2.2 bij provincie, gemeente en waterschap. Voor deze laatste drie staat verder ook nergens iets m.b.t. verantwoordelijkheid voor overgebrachte documenten.

Oplossingsrichtingen:

Wijzig in artikel 2.1, 2.3, 2.4 en 2.5 ‘documenten’ in ‘niet-overgebrachte documenten’. Voeg in artikel 2.2 toe ‘niet-overgebrachte en overgebrachte’ documenten. En wijzig artikelstitel 2.7 in ‘Gewijzigde verantwoordelijkheid na overbrenging’ o.i.d.

Óf zet in de artikelstitels 2.1, 2.3, 2.4 en 2.5 ‘Verantwoordelijkheid voorafgaand aan overbrenging bij...’ of ‘Verantwoordelijkheid voor niet-overgebrachte documenten bij...’. En voeg dan aan artikel 2.7 een lid toe m.b.t. overgebrachte documenten van provincie, gemeente of waterschap.

Artikel 2.2, eerste lid

Waarom moet de verordening niet zoals bij gemeenten en waterschappen worden medegegeeld?

Artikel 2.3

Omvat dit artikel alle soorten gemeenschappelijke regelingen?

Artikel 2.3, tweede lid

Het verantwoordelijke overheidsorgaan is hier volgens mij niet de huidige zorgdrager (de centrumgemeente of een van de andere deelnemers die daartoe is aangewezen).

Ik baseer dit op de ‘Handreiking Inrichting informatie- en archiefbeheer bij samenwerkingsverbanden (Verbonden Partijen)’, LOPAI, januari 2017, op [www.provinciearchiefinspecties.nl/pdf/Handreiking_Inrichting_informatie-en_archiefbeheer_bij_samenwerkingsverbanden_\(Verbonden_Partijen\)_2017.pdf](http://www.provinciearchiefinspecties.nl/pdf/Handreiking_Inrichting_informatie-en_archiefbeheer_bij_samenwerkingsverbanden_(Verbonden_Partijen)_2017.pdf)

Artikel 2.6

- Er moet staan: niet-overgebrachte *en overgebrachte* documenten”...
- Dit artikel past beter als eerste artikel van Hoofdstuk 3. Beheer.
- Ik vind *beheerregels* beter dan beheersregels.

Artikel 2.7

Tussen het eerste en tweede lid een lid toevoegen over het verantwoordelijke overheidsorgaan

voor de overgebrachte documenten van provincies, gemeenten en waterschappen.

Artikel 2.7, eerste lid

I.v.m. gelijke zinsopbouw van de leden wijzigen in: “Voor de documenten die naar het Nationaal Archief zijn overgebracht is Onze Minister het verantwoordelijke overheidsorgaan.”

Artikel 2.7, tweede lid

Waarom mag het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling dat vóór overbrenging **zélf** verantwoordelijk overheidsorgaan is voor zijn documenten, niet verantwoordelijk overheidsorgaan blijven na overbrenging? En waarom mag het, daaruit volgend, in artikel 5.2 ook niet zelf voorzien in een decentrale archiefdienst, en in artikel 5.3 de archivaris van die archiefdienst aanwijzen? Waarom ineens deze enige en nieuwe uitzondering op de bij decentrale overheden gehanteerde systematiek van ‘het verantwoordelijk overheidsorgaan blijft na overbrenging verantwoordelijk overheidsorgaan’?

Uitleg:

Ik kan de argumentatie hiervoor in de Memorie van toelichting niet volgen. Daar staat dat gedeputeerde staten, college van burgemeester en wethouders, dagelijks bestuur van een waterschap, en de Minister van OCW beschikken over een archiefdienst die met de blijvende bewaring van documenten is belast. Maar wat is in dit verband het verschil tussen een college van b&w zonder eigen depot, dat bijvoorbeeld kiest voor een streekarchivariaat of RHC als archiefdienst, en een dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling als hiervoor genoemd dat hetzelfde doet?

Of is er een achterliggende reden i.v.m. de aard van een gemeenschappelijke regeling als samenwerkingsverband van provincie(s) en/of gemeente(n) en/of waterschap(pen)? En i.v.m. het verband dat er daardoor misschien in meer of mindere mate kan zijn tussen de documenten van de GR-deelnemers en de gemeenschappelijke regeling?

Artikel 2.7, tweede lid, aanhef

Hier moet staan: voor de *overgebrachte* documenten. ‘Over te brengen documenten’ is namelijk ook uit te leggen als ‘te bewaren documenten die nog niet zijn overgebracht’.

Artikel 2.7, tweede lid, onderdeel a

Ik vraag me af of aanvulling hier goed is: voor de *overgebrachte* documenten, of voor de *niet-overgebrachte* documenten, of voor de *niet-overgebrachte en overgebrachte* documenten.

Artikel 3.1, eerste lid

- I.v.m. uniformiteit wijzigen in: Een verantwoordelijk overheidsorgaan treft....
- Een risicobenadering, eigen verantwoordelijkheid, en verantwoording kunnen afleggen vind ik prima. Dit artikel en de teksten in de Memorie van toelichting en Bijlage ter informatie over risicobenadering geven nu alleen nog wat meer ruimte en vrijheid dan bedoeld, en dan de wet zelf biedt; dan ondergraaft de wet zichzelf.

Bijvoorbeeld in de Memorie van Toelichting, paragraaf 4.3, Beheerstrategie, staat “Wanneer de waarde en risico’s gering worden geacht, kan een organisatie besluiten om documenten uit bepaalde applicaties of systemen niet onder archiefbeheer te brengen.”

En in de Bijlage ter informatie staat onderaan pagina 5 en bovenaan pagina 6: ”In

voorkomende gevallen kan het nemen van passende maatregelen ook betekenen dat bepaalde informatiestromen niet onder beheer worden gebracht (bijvoorbeeld omdat de relevante informatie overeenkomstig interne afspraken wordt afgevangen en in een DMS wordt ondergebracht). Dit klopt niet! Als je de relevante informatie afvangt, heb je de informatiestroom (voor het deel dat onder de Archiefwet valt) juist wél onder beheer!

Mijns inziens moet je weten welke documenten je hebt, deze allemaal onder beheer brengen, maar binnen dat beheer verschillende 'regimes' of iets dergelijks toepassen. Dat wordt volgens mij ook bedoeld, maar kan soms beter worden geformuleerd.

Artikel 3.5

Vanwege uniformiteit zou ik óf alle leden over nadere regels bij de artikelen over de onderwerpen onderbrengen, óf twee leden maken met alle te stellen nadere regels voor hoofdstuk 3 en 4:

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over:
 - a. het in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en bewaren van documenten;
 - b. de bouw, verbouwing, inrichting en verandering van inrichting van depots;
 - c. de vervanging van documenten;
 - d. de vervreemding van documenten;
 - e. de inhoud en het ontwerpen van selectielijsten; (uit artikel 4.1, vierde lid)
 - f. een door het verantwoordelijke overheidsorgaan op te maken verklaring van de vernietiging; (uit artikel 4.2, tweede lid)
 - g. de overbrenging; en (uit artikel 4.3, tweede lid)
 - h. de procedure voor het aanvragen van een ontheffing *van de overbrengingsverplichting*; (deels uit artikel 4.5, derde lid)
2. Bij of krachtens algemeen maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over:
 - a. de wijze waarop vernietiging plaatsvindt; en (uit artikel 4.2, derde lid)
 - b. de door het verantwoordelijk overheidsorgaan te treffen adequate voorzieningen *bij verlening van de ontheffing van de overbrengingsverplichting*. (deels uit artikel 4.5, vierde lid)

Artikel 4.1

Ik vind de titel 'Artikel 4.1 Selectie' uniformer en passender.

Artikel 4.2, 4.3, 6.2 (meerdere leden), 6.4, 6.6, 9.5 en mogelijk nog meer artikelen

I.v.m. uniformiteit 'Het verantwoordelijke overheidsorgaan....' wijzigen in: Een verantwoordelijk overheidsorgaan.... Of anders in alle soortgelijke artikelen 'Een verantwoordelijk overheidsorgaan' wijzigen in 'Het verantwoordelijke overheidsorgaan'.

Artikel 4.5, tweede lid, onderdeel c

- I.v.m. de nieuwe insteek en het gebruik van de term 'passende maatregelen' in artikel 3.1 en 4.2 vind ik 'passende maatregelen' beter dan 'adequate voorzieningen'.
- Is daarbij alles alsof er wel was overgebracht? Geldt het regime van de Archiefwet, of van de Wob/Woo?

Hoofdstuk 3 en 4

Dit betreft allemaal beheer en de hoofdstukken zijn samen te voegen in Hoofdstuk 3. Beheer:

Artikel 2.6 Beheerregels

Artikel 3.1 Goede, geordende en toegankelijke staat

Artikel 4.1 Selectie

Artikel 4.2 Vernietiging
Artikel 3.2 Vervanging
Artikel 3.3 Vervreemding
Artikel 3.4 Tijdelijke invordering
Artikel 4.3 Overbrenging en overbrengingstermijn
Artikel 4.4 Afwijking overbrengingstermijn
Artikel 4.5 Ontheffing overbrengingsverplichting
Artikel 3.5 Grondslag nadere regels

Artikel 5.1, tweede lid, aanhef

Moet hier niet staan: de *blijvende* bewaring en beschikbaarstelling van *overgebrachte* documenten?

Artikel 5.2, eerste lid

- Aansluitend bij de term ‘aangewezen’ in artikel 9.4, eerste lid, moet hier staan: ... wijzen een decentrale archiefdienst aan die....
- Hoe zit dit bij verantwoordelijke overheidsorganen als gemeenten en waterschappen, die nu een eigen archiefbewaarplaats hebben, in een eigen gebouw, binnen de eigen organisatie? Mogen die locatie/dat e-depot en het aparte team/DIV-team dat de overgebrachte documenten beheert de archiefdienst zijn?

Artikel 5.2, eerste lid, onderdeel a en b

Het moet in beide onderdelen zijn: de *overgebrachte* blijvend te bewaren documenten. En bij onderdeel b de woorden ‘na overbrenging’ dan weghalen.

Artikel 5.2, tweede lid en artikel 5.3, vierde lid

- Wie mag archivaris zijn bij verantwoordelijke overheidsorganen die nu een eigen archiefbewaarplaats zonder aangewezen archivaris hebben? Mogen zij een al in dienst zijnde DIV'er of IT'er als archivaris aanwijzen? Mogen zij een externe partij inhuren, die ook andere werkzaamheden verrichtte of gaat verrichten voor de organisatie? Zowel bij niet-overgebrachte als bij overgebrachte documenten kan dan sprake zijn van de slager die zijn eigen vlees keurt.
- Deskundigheid is cruciaal voor een archivaris. Maar of een deskundige archivaris in de praktijk de betekenis heeft die hij kan hebben, hangt sterk af van zijn positie! Krijgt hij ruimte en medewerking om zijn werk professioneel, onafhankelijk en integer te doen? Loopt hij niet het risico daardoor gestraft of ontslagen te worden? Wat mogen en moeten ambtenaren, management, directie en bestuur doen en laten bij bijvoorbeeld de totstandkoming van KPI-rapportages of jaarverslagen? De Archiefwet kan de archivaris grond onder de voeten en daarmee ‘body’ geven!

In dit verband pleit ik ervoor dat in de Archiefwet en/of Memorie van Toelichting meer tekst komt over:

- wie archivaris mag zijn, en wat zijn positie is;
- wat de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van ambtenaren, management, directie en bestuur in relatie tot de archivaris en zijn werkzaamheden zijn;
- dat de archivaris niet kan worden gestraft of ontslagen voor de uitvoering van zijn taken.

Artikel 38 van de Avg, over de positie van de functionaris voor gegevensbescherming, kan hierbij een inspiratiebron zijn.

Artikel 5.3, tweede lid

Is het bij waterschappen niet *dagelijks* bestuur?

Hoofdstuk 6

Ik vind de hoofdstuktitel 'Openbaarheid' of 'Openbaar en beperkt openbaar archief' beter. In het schema in op pagina 29 van de Memorie van toelichting staat overigens de laatst genoemde optie.

Artikel 6.1, vierde lid

Op de vergoeding, *bedoeld in het derde lid*.

Artikel 6.2

Het is ontzettend ingewikkeld te bepalen hoe zit met milieu-informatie. I.v.m. de duidelijkheid en bruikbaarheid in de praktijk is een apart artikel voor milieu-informatie denk ik toch beter.

Artikel 6.2, vierde lid

Hoort de tweede zin "Voorts blijft in afwijking..." niet in een nieuw lid?

Artikel 6.2, zevende lid

Waarom staat het woord 'zevende' hier? Moet dat niet weg?

Artikel 6.3

- I.v.m. de uniformiteit zou ik de zin beginnen met 'Een verantwoordelijk overheidsorgaan kan na overbrenging de openbaarheid van documenten niet alsnog beperken...'
- Betreft het hier het verantwoordelijk overheidsorgaan van vóór of van na overbrenging, of allebei?

Artikel 6.5, derde lid

'Andere' is verschillend interpreteerbaar. Het gaat denk ik over de beperkingsgronden, bedoeld in artikel 6.2, die niet in het eerste en tweede lid staan. Dat zou ik dan duidelijker noteren.

Artikel 6.6, tweede lid

Andere verantwoordelijke overheidsorganen die pas na overbrenging verantwoordelijk overheidsorgaan zijn geworden, moeten óók het verantwoordelijk overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht horen. Volgens mij is dit alleen het geval bij een deel van de gemeenschappelijke regelingen, zie mijn opmerkingen bij Artikel 2.7, tweede lid. Dit kan in een derde artikel staan.

Artikel 7.3, tweede lid

Ik vind dit een vreemd artikel. Hiervoor moet toch een goede reden zijn? En er zal dan toch overleg met het verantwoordelijk overheidsorgaan, en/of het verantwoordelijk overheidsorgaan van vóór overbrenging moeten zijn?

Artikel 7.6

Volgens mij ontbreekt de huidige werkwijze van de 'onderzoekersverklaring'? Zo ja, dan zou ik die toevoegen!

Artikel 8.1, eerste lid

Ook andere verantwoordelijke overheidsorganen die pas na overbrenging verantwoordelijk overheidsorgaan werden, moeten een machtiging vragen aan het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht. Volgens mij is dit alleen het geval bij een deel van de gemeenschappelijke regelingen, zie mijn opmerkingen bij Artikel 2.7, tweede lid.

Artikel 8.2

Ik vind dit een vreemd artikel. Volgens mij ging dit artikel in eerdere wet- en regelgeving over voor vernietiging vatbaar archief? Maar volgens de Archiefwet 2021 worden dacht ik alleen blijvend te bewaren documenten overgebracht, en hebben het Nationaal Archief en de decentrale archiefdiensten alleen overgebrachte blijvend te bewaren documenten.

Als er toch situaties zijn waarin vernietigd moet worden, dan moeten ook andere verantwoordelijke overheidsorganen die pas na overbrenging verantwoordelijk overheidsorgaan werden, een machtiging vragen aan het verantwoordelijke overheidsorgaan dat de documenten heeft overgebracht. Volgens mij is dit alleen het geval bij een deel van de gemeenschappelijke regelingen, zie mijn opmerkingen bij Artikel 2.7, tweede lid.

Artikel 8.3

Ik zou dit artikel toevoegen als lid bij artikel 6.1, of anders als artikel na artikel 7.3.

Artikel 8.4, eerste lid

Hier moet 'artikel 2.3' zijn: artikel 2.2.

Artikel 9.1, eerste lid

Beter is: ... bepaalde door de *verantwoordelijke* overheidsorganen...

Artikel 9.1, vijfde lid

- Het moet zijn: bedoeld *in* het eerste lid.
- Het moet zijn: ... aan het *verantwoordelijke* overheidsorgaan mededeling.
- I.v.m. de nieuwe insteek en het gebruik van de term 'passende maatregelen' in artikel 3.1 en 4.2 vind ik 'passende maatregelen' beter dan 'voorzieningen'.
N.B. Dit geldt ook voor de Memorie van toelichting, waarin het woord 'voorzieningen' vaak voorkomt.

Artikel 9.3, eerste lid

Het moet zijn: ... door de *verantwoordelijke* overheidsorganen van...

Artikel 9.3, tweede lid

- Moet dit niet twee keer zijn: onderscheidenlijk het *algemeen* bestuur van het waterschap?
- Bij toezicht op overgebracht archief is hier sprake van de slager die zijn eigen vlees keurt!
- In artikel 2.3 staat al dat een verordening moet worden vastgesteld. Kan in artikel 9.3 niet naar die verordening worden verwezen, aangevuld met tekst i.v.m. toezicht? Of moeten er twee aparte verordeningen zijn?
- Kan er niet iets meer worden toegevoegd over wat de archivaris doet, of wat er in het verslag moet staan? Bijvoorbeeld zoals in artikel 9.1, vijfde lid.

Artikel 9.4

Hier ontbreekt een artikel met een soortgelijke tekst als de inhoud van artikel 9.3, tweede lid! Al zal het toezicht in artikel 9.4 alleen om niet-overgebrachte documenten gaan. Tenzij artikel 2.7 verandert, zie mijn opmerkingen bij Artikel 2.7, tweede lid.

Artikel 9.4, tweede lid

Gezien artikel 2.3 kan Onze Minister toch geen verantwoordelijk overheidsorgaan zijn voor de niet-overgebrachte documenten waar het hier (alleen) over gaat? Onze Minister kan bij gemeenschappelijke regelingen toch alleen verantwoordelijk overheidsorgaan zijn voor de overgebrachte documenten, op grond van artikel 2.7?

Bijlage ter informatie

Pagina 6, Toelichting onderaan, laatste bullet

“Overigens gaat de nieuwe selectielijst vanwege het terugbrengen van de overbrengingstermijn [.....] eveneens gelden voor 10 jaar.”

Is een maximale geldigheidsduur een juiste en nodige stok achter de deur, en is tien jaar een goede duur? Kunnen enkele kwaliteitseisen of nadere regels waar de selectielijst inhoudelijk aan moet voldoen niet volstaan, in combinatie met een kwaliteitssysteem, toezichthoudend archivaris, IBT en dergelijke?

Uitleg:

De maximale geldigheidsduur dient de blijvende kwaliteit van selectielijsten. Selectielijsten moeten bijvoorbeeld juist, volledig, en aansluitend bij de praktijk zijn én blijven. Maar het hangt van onder meer de kwaliteit van de selectielijst, ontwikkelingen, en het mogelijke versiebeheer af wanneer daarvoor een nieuwe selectielijst nodig is. Dat kan op korte of langere termijn zijn, ook na tien jaar.

Ik zie niet in waarom het aantal jaren van de overbrengingstermijn en de geldigheidsduur van de selectielijst gelijk moeten lopen.